

ΨΗΦΟΣ

Το όπλο των αδυνάμων απέναντι στην οικονομική ανισότητα

του Παναγιώτη Κουρουμπίλη*

Στην Ελλάδα των τελευταίων χρόνων είναι ιδιαίτερα εμφανής ο ανταγωνισμός ανάμεσα στη θεσμική εξουσία του δημοκρατικού πολιτεύματος και στην εξωθεσμική εξουσία της οικονομικής και μινιακής ολιγαρχίας.

Το διακύβευμα αυτής της αναμέτρησης είναι κατ'εξοχήν πολιτικό: Ποιος παίρνει τις αποφάσεις; Ο ελληνικός λαός, σε μια πραγματική, λειτουργούσα δημοκρατία, ή οι οικονομικά ισχυροί και τα φερέφωνά τους, σε μια αποθεσμοποιημένη δημοκρατία κατ'όνομα;

Όλοι σήμερα έχουμε επίγνωση ότι το οικονομικό σύστημα οδηγεί στην υπερσυγκέντρωση πλούτου στους λίγους, την ίδια

στιγμή που μοιράζει απλόχερα την ακραία φτώχεια, την ανασφάλεια και την αβεβαιότητα στους πολλούς. Τα στοιχεία σε διεθνές επίπεδο είναι συγκλονιστικά: το 8% του πληθυσμού κατέχει το 83% του παγκόσμιου πλούτου, ενώ το 69% κατέχει μόλις το 3%. Είναι επίσης διαπιστωμένο ότι το χάσμα της οικονομικής ανισότητας συνεχώς διευρύνεται. Εντούτοις, δεν είναι σαφές κατά πόσο οι πολίτες των δημοκρατικών κρατών έχουν συνειδητοποιήσει το βάθος και το εύρος της οικονομικής ανισότητας ούτε αν αυτή επιδρά κατά προτεραιότητα ή, έστω, καθοριστικά στις πολιτικές τους επιλογές. Σε πείσμα της δεινής και οδυνηρής πραγματικότητας που βιώνουν οι πολίτες, και βεβαίως με τη συνεπικουρία των καλοθελητών του συστήματος, πολλές φορές, η ενδημούσα οικονομική ανισότητα, αντί να είναι το πρώτο και κυρίαρχο κριτήριο στην επιλογή κομμάτων και προσώπων, έρχεται στη δεύτερη και τρίτη θέση.

Παράλληλα, ως εφικτή και ευκταία λύση για την ενίσχυση των οικονομικά αδυνάμων προβάλλεται μετ' επιτάσεως όχι η άμεση άμβλυνση των ανισοτήτων και η παραγωγική ενσωμάτωση εντός του εκάστοτε αναπτυξιακού περιγράμματος, αλλά

η μελλοντική αύξηση του παραγόμενου πλούτου, από την οποία οι ασθενέστεροι –τηρουμένης της ανισότητας– υποτίθεται ότι θα επωφεληθούν. Αυτή η υπόσχεση όμως έχει διαψευσθεί επανειλημμένα. Εν τω μεταξύ, το πρωταρχικό και πάντα επίκαιρο πολιτικό αίτημα της ανάσχεσης της ανισοκατανομής ανεξαρτήτως του ρυθμού ανάπτυξης παραπέμπεται συνήθως στις ελληνικές καλένδες.

Το κοινοβουλευτικό δημοκρατικό σύστημα, με όλες τις αδυναμίες του, παρέχει στον πολίτη τη δυνατότητα να επιλέξει τα κόμματα και τα πρόσωπα που ασκούν εξουσία μέσω της ψήφου. Στα χρόνια που ζούμε, το σύστημα αυτό απειλείται από φαινόμενα αποθεσμοποίησης λόγω της ανάπτυξης ισχυρών εξωθεσμικών κέντρων. Ταυτόχρονα, το ένστικτο πολιτικής επιβίωσης, η ανασφάλεια και η ιδιοτέλεια πολλών πολιτικών τους εξωθούν στην καλλιέργεια σχέσεων εξάρτησης με την οικονομική ολιγαρχία και το μινιακό σύστημα – την επονομαζόμενη διαπλοκή. Ακόμα κι αν θεωρούμε αυτές τις αδυναμίες δεδομένες, πολλές φορές υποτιμούμε τη δύναμη της ψήφου. Ανάμεσα στις γνωστές απόψεις «Αν οι εκλογές άλλαζαν κάτι θα ήταν παράνομες» και «Η δημοκρατία είναι το χειρότερο πολίτευμα, αν ξαιρέσεις όλα τα υπόλοιπα» εκτείνεται ένα ευρύ πεδίο, όπου είναι δυνατή η πραγμάτωση καιριών λαϊκών διεκδικήσεων. Κυρίαρχη ανάμεσά τους είναι η απαίτηση για κοινωνική και οικονομική δικαιοσύνη. ■

* Βουλευτή Β' Αθήνας, κοινοβουλευτικό εκπροσώπου του ΣΥΡΙΖΑ.

